

Op naar de Midwintertelling 2015

Dit jaar meer dan 30.000 watervogels geteld

De laatste maand van dit jaar is intussen al een flink stuk gevorderd. Straks de jaarwisseling en dan staat spoedig daarna de Midwintertelling van Watervogels weer voor de deur. De voorbereidingen zijn al een tijdje aan de gang. En dan is dit een mooi moment om even op de vorige telling terug te kijken en om in de stemming te komen voor die van 2015; dan alweer de 49e editie.

Nederland is bekend om zijn grote aantallen watervogels. We hebben veel nat- te gebieden (wetlands), we liggen heel gunstig op de Europese trekroutes en we hebben hier milde winters. Naast onze 'eigen' watervogels die blijven, overwinteren hier ook veel vogels uit noordelijke streken. Van soorten als Smient, Kleine Rietgans en Brandgans zit in sommige jaren zelfs meer dan driekwart van de totale populatie in Nederland. Zeker voor die wintergasten is het dus belangrijk goed in de gaten te houden hoe de aantallen zich ontwikkelen. Veranderingen in het aantal vogels wijzen soms ook op veranderingen in de natuurwaarden van de wetlands, waarin ze verblijven.

Ook in het gebied van onze Vogelwerkgroep volgen we de watervogels. Naast het jaarrond tellen van bijvoorbeeld ganzen en zwanen, doen we mee aan de Midwintertelling. Deze telling, georganiseerd door SOVON, maakt deel uit van het Meetnet Watervogels. Het doel van de Midwintertelling is de aantallen en de verspreiding van overwinterende watervogels eenmaal per winter zo compleet mogelijk vast te leggen. Naast de monitoringgebieden worden dan gelijktijdig ook de overige wateren geteld. Deze Nederlandse watervogeltellingen dragen bij aan een internationaal opge-

zet telprogramma, gecoördineerd door Wetlands International, waaraan jaarlijks door talloze vogelaars in een groot deel van Europa, Afrika en Azië wordt deelgenomen.

Op een vooraf vastgestelde zaterdag, halverwege de maand januari, worden ongeveer 40 telgebieden in ons werkgebied door zo'n 25 enthousiaste tellers bezocht. Die zaterdag, in 2015 is dat 17 januari, geldt als de voorkeursdatum. Wanneer tellers die dag verhinderd zijn, mogen ze eventueel ook een dag eerder of later tellen. Het gevaar van dubbel-tellingen is dan natuurlijk wel groter.

Velen van ons tellen al jarenlang een vast telgebied en weten daardoor precies waar de vogels te vinden zijn. Ook weten zij dan uit ervaring vaak al in te schatten of ze veel of weinig vogels zullen zien. Wanneer er ijs ligt, is er in sommige gebieden niet veel te beleven. Maar ook wanneer het juist erg zacht voor half januari is, kunnen sommige tellingen erg tegenvallen. De temperatuursontwikkelingen in de dagen en weken die aan de teldatum vooraf gaan, hebben beslist veel invloed op de aanwezige aantallen. We tellen dus de watervogels, maar er wordt ook gevraagd uit te kijken naar een aantal extra soorten zoals de Slechtvalk, de IJsvogel en

de Grote Gele Kwikstaart. Veel tellers geven trouwens alle roofvogels door, die ze zien. Misschien een goed idee om dat voortaan allemaal te doen? Trouwens, of je nu wat op je telformulier kunt bij-schrijven of niet: het is altijd weer leuk om in het veld te zijn en mooie vogels of zoogdieren tegen te komen.

En dat je altijd kans maakt wat leuks te zien is zeker. Tijdens de vorige Midwintertelling, op 19 januari van dit jaar, zijn bijvoorbeeld 55 Sneeuwgorzen, drie Brandganzen, drie IJsvogels en twee Grote Zilverreigers waargenomen. Eén van ons zag zelfs twee Ooievaars! En de Roodkeelduiker, de Pontische Meeuw en de Waterpieper wil ik toch ook nog graag vermelden. Van 'escapes', zoals de Zwarte Zwanen en de Musku-seenden die gezien zijn, kun je natuur-lijk van alles denken, maar het is toch wel leuk om ze tegen te komen. En dan zijn er nog zoveel zogenaamd 'gewone' soorten, zoals de Grote Zaagbek, de Wintertaling en het Nonnetje, die ook beslist de moeite waard zijn om eens aandachtig te bekijken.

Top-10 van meestgetelde vogels tijdens de Midwintertelling van 2014:

Smient	6983
Meerkoet	4817
Wilde Eend	4053
Grauwe Gans	3224
Kokmeeuw	3012
Krakeend	1254
Kievit	1094
Kuifeend	871
Nijlgans	516
Rietgans	426

Misschien leuk om nog een paar resul-taten van de vorige telling even aan te stippen. Samen hebben we maar liefst 30.768 vogels geteld, verdeeld over 59 soorten! En wat aantallen betreft heeft de Smient, de laatste tijd onderwerp

van een flinke discussie, 'gewonnen'. Van de bijna 7000 getelde vogels zaten er trouwens zo'n 4000 in en om de Houtrakkerbeemden. Ook ons gebied blijkt dus voor deze eend aantrekkelijk te zijn. Overigens is wel overtuigend aangetoond dat we van deze wintergast echt geen last hebben.

Ook heel leuk dat er zoveel Krakeenden geteld zijn. Een vogel die niet zo opvalt, maar als je er goed naar kijkt, eigenlijk erg mooi is. Verder gebiedt de eerlijkheid me nog wel te vermelden dat in de top-10 ook de Soepgans en de Soepeend zouden moeten staan. Vergeef me, die heb ik toch maar weggelaten...

Dan zijn er, zoals al vermeld, twee Grote Zilverreigers gezien. Grote kans overigens dat het om hetzelfde exem-plar gaat, want de waarnemingen waren in aangrenzende telgebieden en op verschillende tijden van de dag. Zoiets geldt toch ook wel voor andere waarnemingen. Zeker wanneer het om vogels gaat die zich makkelijk verplaat-sen, kunnen dubbel tellingen voor-komen. Bij soorten als Smienten en Dodaarsjes misschien niet zo snel, maar bij de Kieviten, de Slechtvalk en de ganzen in de polders kan dit dubbel noteren heel makkelijk plaatsvinden. Als ze opgejaagd worden en vertrekken naar een andere telgebied, kan het zo maar gebeuren dat ze later die dag daar opnieuw geteld worden.

Ook vermeldenswaard is, dat er slechts drie Waterrallen genoteerd zijn. Voor ons toch wel waterrijk gebied, met aardig wat rietkragen, is dat erg weinig. We missen natuurlijk altijd wel vogels; dat gaat voor nagenoeg alle soorten op. Voor een vogel als de Waterral speelt zeker mee dat dit beestje zich heel weinig laat zien, terwijl niet iedereen de roep van deze schuwe rietvogel kent. En van het Waterhoen zijn er maar 415 geteld.

Ook zij verstoppen zich makkelijk in het riet of in onoverzichtelijk slootjes. Aan de andere kant: slechts twee Steenlopers langs ons deel van de kust, tussen de provinciegrens in het zuiden tot en met de Zuidpier in het noorden? En laten we allemaal de komende telling ook nog maar eens goed uitkijken naar de Grote Gele Kwikstaart. Er zaten er vast meer in de telgebieden dan die twee van de vorige keer.

Benieuwd welke vogels we allemaal gezien hebben? En hoeveel er van elke soort gezien en geteld zijn? De complete lijst van alle waargenomen vogels staat intussen op de website van onze Vogelwerkgroep. Ze is te vinden onder het kopje Veldwerk bij Watervogeltellingen.

Tenslotte vermeld ik nog wel even dat ik de aantallen en soorten van de telgebieden die vallen binnen de Amsterdamse Waterleidingduinen niet heb meegerekend. De AWD valt namelijk niet onder mijn coördinatie. Gelukkig wordt daar

ook serieus geteld en gaan ook die gegevens naar SOVON.

Overigens: u kunt zich altijd opgeven om deel te nemen aan de Midwintertelling. Misschien kan ik u wel gelijk een leuk telgebiedje aanbieden. Soms moeten 'vaste' tellers een keer vervangen worden of stoppen ze ermee. En het zou jammer zijn, wanneer een telgebied een jaar overgeslagen moet worden. Om mee te doen is natuurlijk wel wat kennis nodig, maar de meeste watervogels blijken in de praktijk toch niet zo heel moeilijk te herkennen. En een goede veldgids mee is dan natuurlijk ook handig.

En nu maar hopen dat we straks een paar mooie teldagen krijgen, met veel en leuke vogels.

■ *Rino Abrahamse*
coördinator Midwintertelling
voor de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland

Uitnodiging voor Nieuwjaarsreceptie

De Nieuwjaarsreceptie wordt al een gewaardeerde traditie om samen met andere natuurliefhebbers het nieuwe jaar in te luiden. Dit keer is het zondag 11 januari 2015 van 15.00 tot 17.00 uur in het Seinwezen, Kinderhuissingel 1, 2013 AS Haarlem (tussen huizen en spoor). We vieren het nieuwe jaar samen met KNNV afdeling Haarlem en IVN afd. Zuid-Kennemerland. Leden van de drie grootste natuurclubs van de regio treffen elkaar en heffen het glas op een goed en gezond 2015. De drie voorzitters zullen een kort woordje spreken en er is een natuurquiz. Natuurlijk is er volop gelegenheid kennis met elkaar te maken en bij te praten. Het eerste drankje wordt u aangeboden, de rest dient u zelf af te rekenen.

Bestuur van de Vogelwerkgroep Zuid-Kennemerland
Kijk voor het adres op www.seinwezen.nl